

EUROPOS SEMESTRO TEMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

AGRESYVAUS MOKESČIŲ PLANAVIMO PAŽABOJIMAS

1. ĮVADAS

Agresyvus mokesčių planavimas – praktika, kai mokesčių mokėtojai sumažina savo mokestinę prievolę taikydami priemones, kurios gali būti teisėtos, tačiau prieštarauja teisės aktų tikslams. Agresyviai planuojant mokesčius, be kita ko, pasinaudojama mokesčių sistemos spragomis ir mokesčių sistemų neatitikimais. Ši praktika taip pat gali lemti visišką neapmokestinimą arba dvigubą atskaitymą.

Su agresyviu mokesčių planavimu kovoti būtina, kad būtų užtikrintos mokestinės pajamos valstybės investicijoms, švietimui, sveikatos priežiūrai ir socialinei paramai, taip pat kad būtų sąžiningai dalijamasi našta, būtų išsaugotas mokesčių mokėtojų pasitikėjimas mokesčių sistema ir galiausiai išvengta įmonių tarpusavio konkurencijos iškraipymų.

ES ėmėsi keleto kovos su agresyviu mokesčių planavimu veiksmų, pvz., priėmė Kovos su mokesčių vengimu direktyvą ir Kovos su mokesčių vengimu direktyvą II, kuriomis numatytos priemonės, skirtos kovoti su naudojimosi mokestinės tvarkos neatitikimais schemomis¹, susijusiomis su ES nepriklausančiomis šalimis.

---

¹ Mokestinės tvarkos neatitikimų schemose pasinaudojama subjekto ar priemonės, priklausančių dviem ar daugiau jurisdikcijų, apmokestinimo tvarkos skirtumais siekiant visiškai išvengti apmokestinimo.

Siekdama padidinti mokesčių skaidrumą, Taryba priėmė Komisijos pasiūlymą dėl automatinio keitimosi informacija apie sprendimus dėl mokesčių; jis pradėtas taikyti antrą 2017 m. pusmetį. Taryba taip pat priėmė Komisijos pasiūlymą dėl automatinių informacijos apie ataskaitas pagal šalis, susijusias su tarptautinėmis įmonėmis, mainų. Automatiniai mainai bus pradėti vykdyti 2018 m. 2017 m. birželio mėn. Komisija priėmė pasiūlymą dėl tarpininkų pareigos privaloma tvarka atskleisti informaciją apie agresyvaus mokesčių planavimo schemas. Pastaruoju metu, naudojant Elgesio kodeksą², buvo panaikinti arba iš dalies pakeisti keli lengvatinių pajamų iš patentų apmokestinimo režimai³. 2017 m. gruodžio mėn. turėtų būti baigtas rengti ES nepriklausančių mokesčių tikslais nebendradarbiaujančių jurisdikciją turinčių subjektų sąrašas. Galiausiai 2016 m. Komisijos pakartotinai pateiktu pasiūlymu dėl bendros konsoliduotosios pelno

---

² 1997 m. buvo parengtas verslo apmokestinimo elgesio kodeksas, kad būtų nustatytos žalingos mokesčių priemonės, kuriomis nepagrįstai daromas poveikis verslo veiklos vietai Sąjungoje. Kodeksas nėra teisiškai privalomas dokumentas, tačiau turi akivaizdų politinį poveikį. Priimdamos šį kodeksą, valstybės narės įsipareigojo nenustatyti naujų žalingų mokesčių priemonių ir iš dalies pakeisti visus įstatymus ar praktiką, laikomus turinčiais žalingą poveikį kodekso principų laikymuisi.

³ Lengvatinis pajamų iš patentų apmokestinimas yra speciali mokesčių tvarka, taikoma pajamoms iš intelektualinės nuosavybės.

mokesčio bazės⁴ būtų visapusiškai išspręsta pelno perkėlimo problema, tačiau dėl jo dar deramasi.

Nepaisant šių pasiektų rezultatų, vyriausybės dėl tarpvalstybinio agresyvaus mokesčių planavimo vis dar praranda nemažai pajamų. Be to, atsižvelgiant į tai, kad mokesčių vengimas yra tarpvalstybinio pobūdžio, taip pat į valstybių narių ekonomikos integraciją, taikant galiojančias taisykles būtina laikytis koordinuoto požiūrio.

2. VALSTYBIŲ NARIŲ MOKESČIŲ POLITIKOS UŽDAVINIAI

2.1. Agresyvaus mokesčių planavimo ekonominiai padariniai

2.1.1. Mokestinių pajamų praradimas

Dėl mokesčių vengimo kasmet prarandama milijardai eurų. Skačiuojama, kad Europos Sąjungoje dėl pelno perkėlimo ES viduje prarandama apie 50–70 mlrd. EUR pajamų⁵. Tai atitinka 17 proc. įmonių pelno mokesčio pajamų (2013 m.) ir 0,4 proc. BVP (ties apatine riba). Šalių, kurių mokesčio bazė nyksta, vyriausybės yra priverstos surinkti pajamas iš kitų mokesčių, kad nesumažėtų augimą skatinančioms reformoms ir persikirstymui gaunamos lėšos.

Agresyvaus mokesčių planavimo praktika vienoje teritorijoje turi šalutinį poveikį kitose teritorijose. Pelno perkėlimas į vienos valstybės narės mokesčio bazę arba per ją reiškia, kad mokesčio bazę praranda kita valstybė narė. Visa Sąjunga akivaizdžiai praranda mokestines pajamas, net jeigu dėl pelno perkėlimo padidėjus mokesčio bazei kai kurių pavienių valstybių narių pajamos padidėja.

---

⁴ Bendra konsoliduotoji pelno mokesčio bazė (BKPMB) yra bendras taisyklių rinkinys įmonių apmokestinamajam pelnui Europos Sąjungoje apskaičiuoti.

⁵ Žr. Dover R., B. Ferrett B., D. Gravino, E. Jones and S. Merler (2015).

2.1.2. Neužtikrinamos vienodos sąlygos

Dėl agresyvaus mokesčių planavimo taip pat iškreipiamos vienodos sąlygos įmonėms, kurios sugeba išvengti joms priklausančios teisingos mokesčių dalies mokėjimo, ir kitoms įmonėms, kurios tokių pačių tarpvalstybinių mokesčių planavimo galimybių neturi (**daugiausia šalies viduje veikiančioms ir (arba) mažesnėms įmonėms**). Tyrimai rodo, kad tarptautinės įmonės didelių mokesčių šalyse sumoka apie 30 proc. mažiau mokesčių, negu panašios šalies vidaus įmonės⁶.

Neseniai parengtas tyrimas patvirtina, kad agresyviai planuodamos mokesčius įmonės jų gali sumokėti gerokai mažiau ir taip pakenkti visuomenės interesams⁷. Mokesčius planuojančios tarptautinės įmonės naudoja konkurenciniu sąnaudų pranašumu, dėl kurio jos gali padidinti užimamą rinkos dalį ir kliudyti kitoms įmonėms patekti į rinką. Yra įrodymų, kad mokesčių planavimas susijęs su didesniu pelnu ir didesne pramonės koncentracija⁸. Dėl to gali susidaryti neefektyviai aukštos vartotojų kainos.

2.1.3. Nepakankamas mokesčių sistemos teisingumas ir poveikis mokesčių mokėtojų nusiteikimui

Didelių tarptautinių įmonių agresyvus mokesčių planavimas turi neigiamą poveikį ir bendram mokesčių mokėtojų nusiteikimui. Tie, kurie laikosi savo prievolių ir moka mokesčius, agresyvų mokesčių planavimą suvokia kaip socialinio susitarimo pažeidimą. Žinojimas apie nesąžiningą praktiką gali paskatinti kitus mokesčių mokėtojus nustoti laikytis savo mokestinių prievolių. Pastarojo meto skandalai sukėlė visuomenės nepasitenkinimą mokesčių vengimo klausimu. Be to, pajamų praradimas dėl agresyvaus mokesčių planavimo gali turėti poveikio socialinėms išlaidoms, pvz., kokybiško išsilavinimo,

---

⁶ Žr. Egger, P., W. Eggert and H. Winner (2010).

⁷ Žr. Centre for European Economic Research, ZEW (2016).

⁸ Žr. EBPO (2015), p. 181.

sveikatos priežiūros ar socialinių paslaugų prieinamumui ir lėšų persikirstymui. Tai savo ruožtu didina nelygybę ir gali sukelti papildomą socialinį nepasitenkinimą.

2.2. Pagrindiniai agresyvaus mokesčių planavimo kanalai

Agresyvus mokesčių planavimas vykdomas trimis pagrindiniais būdais:

i) **skolos perkėlimas** – pasinaudojus vidaus skola pelnas dirbtinai perkeliamas iš didelių mokesčių šalies į mažų mokesčių šalį; ii) **strateginė intelektinės nuosavybės teisių ir nematerialiojo turto buvimo vieta** – labai mobilus nematerialusis turtas dirbtinai perkeliamas į mažų mokesčių šalis, ir iii) **(netinkamas) sandorių kainodaros naudojimas** – mažų mokesčių šalių mokesčių bazės dirbtinai padidinamos dėl to, kad sumažėja didelių mokesčių j šalies mokesčių bazė⁹. Be šių pagrindinių struktūrų, tarptautinės įmonės gali naudotis dvišalių susitarimų dėl mokesčių nuostatomis ir taip sumažinti mokesčius ir dividendų repatrijavimo išlaidas (palankesnių mokesčių sąlygų ieškojimas).

2.3. Pagrindiniai agresyvaus mokesčių planavimo rodikliai

2.3.1. Teisiniai agresyvaus mokesčių planavimo rodikliai

Agresyvaus mokesčių planavimo rodiklius galima nustatyti iš tam tikrų mokesčių taisyklių arba jų nebuvimo:

Kovos su piktnaudžiavimu taisyklių trūkumas

Šis rodiklių rinkinys rodo, kad nėra kovos su mokesčių vengimu taisyklių. **Kovos su piktnaudžiavimu taisyklių pavyzdžiai: palūkanų ribojimo ir kapitalo nepakankamumo taisyklės, taip pat kontroliuojamųjų užsienio bendrovių taisyklės.** Palūkanų ribojimo taisykle ir kapitalo nepakankamumo taisyklėmis siekiama atgrasyti nuo dirbtinių skolos susitarimų, kuriais siekiama sumažinti

mokesčius, o kontroliuojamųjų užsienio bendrovių taisyklėmis siekiama atgrasyti nuo pelno perkėlimo į mažų mokesčių šalį arba į mokesčių netaikančią šalį. Pažymėtina, kad 2016 m. liepos mėn. Tarybos priimtoje ir 2019 m. įsigaliosiančioje Kovos su mokesčių vengimu direktyvoje, nors ir su išimtimis, nustatomos palūkanų ribojimo taisyklės ir kontroliuojamųjų užsienio bendrovių taisyklės visoms ES šalims.

Pasyvieji rodikliai

Šis rodiklių rinkinys susijęs su mokesčių taisyklėmis, kurios pačios savaime neskatina ir nepadedą sukurti jokios agresyvaus mokesčių planavimo struktūros, tačiau yra reikalingos, kad agresyvaus mokesčių planavimo struktūra veiktų. **Vienas iš aktualių pavyzdžių būtų mokesčiai prie pajamų šaltinio.** Mokesčių prie pajamų šaltinio netaikymo praktika paprastai siekiama užkirsti kelią dvigubam apmokestinimui. Tačiau tam tikromis aplinkybėmis tokia praktika gali palengvinti agresyvų mokesčių planavimą. Taikant mokesčius prie pajamų šaltinio užkertamas kelias neapmokestinam pelno perkėlimui į ES jurisdikcijai nepriklausančias šalis, taigi taip atgrasoma nuo agresyvaus mokesčių planavimo arba trukdoma agresyviai planuoti mokesčius, nors šių mokesčių taikymas gali lemti dvigubą apmokestinimą arba apsunkinančius reikalavimus jam išvengti.

Aktyvieji rodikliai

Tam tikri mokesčių režimai patys savaime gali skatinti arba padėti kurti agresyvaus mokesčių planavimo struktūras. Norint padaryti išvadą, kiek mokesčių taisyklės yra susijusios su agresyvaus mokesčių planavimo praktika, jas reikia vertinti kiekvienu konkrečiu atveju. Siekiant atlikti tokį įvertinimą, reikia išsamiai išnagrinėti faktinę mokesčių taisyklės struktūrą ir jos taikymą, atsižvelgiant į tai, kaip užtikrinamas mokesčių taisyklių laikymasis, pvz., kovos su piktnaudžiavimu nuostatomis.

2.3.2. Ekonominiai agresyvaus mokesčių planavimo rodikliai

Yra tam tikrų ekonominių rodiklių, pagal kuriuos galima aptikti

⁹ Siekiant geriau suprasti, kaip tarptautinės įmonės struktūrizuoja savo mokesčių vengimo schemas, žr. Ramboll Management Consulting and Corit Advisory (2015).

agresyvaus mokesčių planavimo praktikos įrodymų. Pavyzdžiui, šalims, kuriomis naudojamosi agresyvaus mokesčių planavimo struktūrose, būdingi (neįprastai) dideli finansiniai srautai. Todėl svarbu įsitikinti, ar egzistuoja finansinės ir realios ekonominės veiklos neatitiktis. Svarbūs tokie rodikliai kaip tiesioginės užsienio investicijos¹⁰ (TUI), specialiosios paskirties įmonių laikomos tiesioginės užsienio investicijos, konkretūs finansinių pajamų srautai, pvz., dividendai, palūkanų ir (arba) autorinių atlyginimų srautai, apskaičiuoti kaip BVP dalis.

Tiesioginės užsienio investicijos atspindi tarpvalstybines investicijas tarp susijusių bendrovių. Nors pačios tiesioginės užsienio investicijos nėra mokesčių vengimo rodikliai, dalį šių investicijų gali skatinti mokesčių vengimo praktika. Autorinių atlyginimų srautai parodo intelektualinės nuosavybės ir nematerialiojo turto buvimo vietą. Kiti svarbūs rodikliai apima pelno mokesčio pajamas, išreikštas kaip BVP dalis, dvišalių importo kainų anomalijas¹¹ ir palankesnių mokesčių sąlygų ieškojimo rodiklius.

Pelno mokesčio pajamos, išreikštos kaip BVP dalis, rodo, kad kai kurios šalys sugeba iš pelno mokesčio surinkti itin daug pajamų.

Dvišalių importo kainų anomalijos leidžia nustatyti, ar prekės kaina yra per didelė, ar per maža. Kai kurios šalys tas pačias tarpines prekes dažnai importuoja skirtingomis kainomis: kai

---

¹⁰ Tiesioginės užsienio investicijos yra tarptautinių investicijų kategorija, kai vienos šalies rezidentas (tiesioginis investuotojas) ilgam laikui įgyja kitos šalies rezidentės įmonės (tiesioginių investicijų įmonės) kapitalo dalį, be kita ko, per specialiosios paskirties įmonę, teisinį subjektą, sukurtą siekiant įgyvendinti siaurus, konkrečius arba laikinus tikslus. Tiesioginių užsienio investicijų įmonė yra įmonė, kurioje tiesioginis investuotojas nuosavybės teise turi 10 proc. arba daugiau paprastųjų akcijų arba balsavimo teisių (arba lygiavertę ne akcinės bendrovės kapitalo dalį).

¹¹ Tai yra dvišalių prekybos srautų (tarp dviejų šalių) objektu esančių produktų vidutinių kainų anomalijos.

kurios – mažesne kaina, ypač tuo atveju, kai įmonės yra mažų mokesčių šalyse, o kai kurios – didesne kaina, ypač tuo atveju, kai įmonės yra didelių mokesčių šalyse. Tai gali būti netinkamos sandorių kainodaros rodiklis ir mokesčio bazės erozijos kai kuriose didelių mokesčių šalyse požymis.

Palankesnių mokesčių sąlygų ieškojimas parodo tai, kad derinant susitarimų dėl mokesčių sąlygas galima sumažinti dividendų repatriavimo išlaidas. Užuoat tiesiogiai investavusios į priimančiąją šalį, tarptautinės įmonės nukreipia investicijas per trečiąją šalį, kad pasinaudotų tomis susitarimo nuostatomis, dėl kurių investiciją priimanti šalis ir investuotojo šalis nėra susitarusios.

Nors nė vienas iš šių rodiklių pats savaime nerodo nepaneigiamo priežastinio ryšio su agresyviu mokesčių planavimu, jais galima naudotis kaip įrodymais atskleidžiant agresyvaus mokesčių planavimo struktūros buvimą.

3. POLITIKOS SVERTAI MOKESČIŲ POLITIKOS UŽDAVINIAMS SPREŠTI

Valstybės narės su piktnaudžiavimu mokesčių tvarka gali kovoti stiprindamos teisinę sistemą ir pertvarkydamos nacionalinius režimus, kurie gali būti agresyvaus mokesčių planavimo priežastis, tačiau taip pat stiprindamos bendradarbiavimą ir didindamos skaidrumą. Taip pat svarbu sukurti mokesčių prievolių vykdymo kultūrą. Šiame skirsnyje daugiausia dėmesio bus skiriama pirmajam aspektui, t. y. teisinės sistemos stiprinimui ir nacionalinių režimų pertvarkai: įgyvendinant griežtas kovos su mokesčių vengimu taisykles, pakeičiant taisykles, kurios gali netiesiogiai skatinti agresyvių mokesčių planavimą, ir sureguliuojant nacionalinius režimus, palengvinančius agresyvių mokesčių planavimą.

3.1. Griežtų mokesčių vengimo prevencijos taisyklių įgyvendinimas

Kaip paaikškinta pirmiau, kovos su piktnaudžiavimu taisyklėmis konkrečiai siekiama užkirsti kelią

agresyvaus mokesčių planavimo struktūroms. Reikia greitai įgyvendinti kovos su piktnaudžiavimu taisyklės.

Pagal Kovos su mokesčių vengimu direktyvą 2019 m. bus įvestos penkios kovos su piktnaudžiavimu taisyklės¹², tačiau, tai, kad dabar tam tikrose valstybėse narėse tokių taisyklių nėra, šiandien neapsaugo ES nuo agresyvaus mokesčių planavimo praktikos.

3.2. Piktnaudžiauti skatinančių ir agresyvaus mokesčių planavimo praktiką lemiančių taisyklių pakeitimas

Tinkamai nustatyti mokesčiai prie pajamų šaltinio trečiosiose šalyse galėtų būti veiksminga kovos su agresyviu mokesčių planavimu priemonė. Mokesčius prie pajamų šaltinio nustato kiekviena valstybė narė kiekvienos rūšies finansiniam srautui (palūkanoms, dividendams, autoriniams atlyginimams).

3.3. Nacionalinių režimų, palengvinančių agresyvų mokesčių planavimą, sureguliuavimas

Europos semestras yra galimybė sureguliuoti nacionalinę mokesčių praktiką, skatinančią tarpvalstybinį agresyvų mokesčių planavimą arba jį palengvinančią, kai šią praktiką sunku sureguliuoti esamomis priemonėmis (pvz., direktyvomis arba elgesio kodeksais).

4. DABARTINĖS PADĖTIES KRYŽMINĖ PATIKRA

4.1. Griežtų mokesčių vengimo prevencijos taisyklių įgyvendinimas

Toliau pateikiamoje lentelėje pateikiama dviejų rūšių **kovos su piktnaudžiavimu taisyklių nebuvimo** įvairiose valstybėse narėse apžvalga: palūkanų ribojimo taisyklė ir kapitalo nepakankamumo taisyklės. Kovos su mokesčių vengimu direktyvoje nustatytos kovos su piktnaudžiavimu taisyklės, įskaitant kontroliuojamųjų užsienio bendrovių taisyklės ir palūkanų ribojimo taisyklės. Tačiau palūkanų ribojimo taisyklių atveju

valstybės narės, tokia pačia apimtimi galiojant ir nacionalinėms taisyklėms, Kovos su mokesčių vengimu direktyvoje išdėstytų nuostatų dėl palūkanų ribojimo taisyklių įgyvendinimą gali atidėti iki 2024 m.

---

¹² Kai kurios nuostatos bus pradėtos taikyti nuo kitos datos.

1 lentelė. Kai kurių kovos su mokesčių vengimu taisyklių, neįtvirtintų valstybių narių nacionaliniuose įstatymuose, apžvalga, 2017 m.

	BE	BG	CY	EE	HR	LU	MT	NL	RO	SI	AT	CZ	IE	LV	LT	PL	SK	DE	EL	FI	HU	PT	FR	IT	SE	UK	DK	ES
Palūkanų ribojimo arba kapitalo nepakankamumo taisyklės	✓	✓	×	×	✓	✓	×	✓	✓	✓	✓	✓	×	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kontroliuojamųjų užsienio bendrovių taisyklės	×	×	×	×	×	×	×	✓	×	×	×	×	×	×	✓	✓	×	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Šaltinis – Ramboll Management Consulting and Corit Advisory (2015).

4.2. Piktnaudžiauti skatinančių ir agresyvaus mokesčių planavimo praktiką lemiančių taisyklių pakeitimas

Kai kurios valstybės narės trečiųjų šalių atžvilgiu netaiko mokesčių prie pajamų šaltinio, kuriais jų mokesčių

systemas būtų galima apsaugoti nuo agresyvaus mokesčių planavimo praktikos, kai šioje praktikoje naudojami palūkanų, dividendų ir (arba) autorinių atlyginimų srautai. Tačiau kitos valstybės narės tokius mokesčius jau taiko.

2 lentelė. Mokesčiai prie pajamų šaltinio ES valstybėse narėse, taikomi trečiųjų šalių jurisdikcijų atžvilgiu, 2017 m.

	HU	MT	CY	EE	LU	NL	IE	UK	AT	DE	FI	SE	BE	BG	CZ	DK	EL	ES	FR	HR	IT	LT	LV	PL	PT	RO	SI	SK
Autoriniai atlyginimai	×	×	✓	✓	×	×	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Palūkanos	×	×	×	×	×	×	✓	✓	×	×	×	×	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Dividendai	×	×	×	×	✓	✓	×	×	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Šaltinis – ZEW (2016), atnaujinta informacija grindžiama nacionalinėmis reformomis.

Pastabos.

- 1) Pirmiau pateiktoje lentelėje nurodyti šalies viduje taikomi mokesčio prie pajamų šaltinio tarifai, t. y. tarifai, nurodyti nacionalinės pelno mokesčio teisės aktuose. Todėl lentelėje neatsispindi šalies viduje taikomo mokesčio prie pajamų šaltinio tarifai, nurodyti sutartyje dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo.
- 2) Kryžius reiškia, kad valstybė narė (0 proc. viršijančio) mokesčio prie pajamų šaltinio netaiko.

4.3. Nacionalinių režimų, palengvinančių agresyvių mokesčių planavimą, sureguliuojimas

Kai kurios valstybės narės ėmėsi priemonių savo lengvatinių pajamų iš patentų apmokestinimo tvarkai sureguliuoti, kaip numatyta Mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo projekto¹³, patvirtinto Verslo

apmokestinimo elgesio kodeksu, 5 veiksmu.

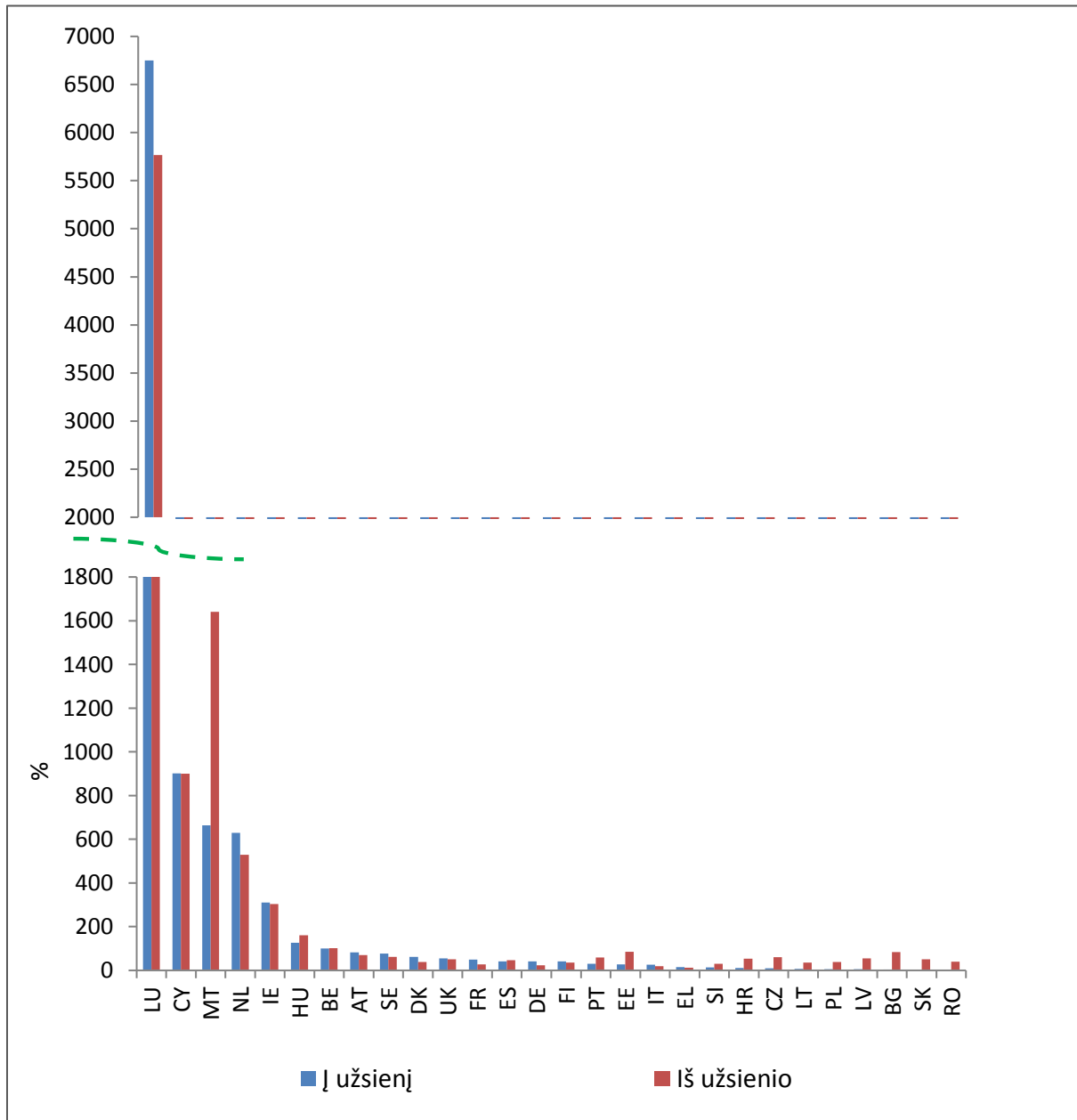
Tam tikrų šalių režimus dar reikia peržiūrėti, kad būtų užkirstas kelias tarptautinėms įmonėms naudoti agresyvių mokesčių planavimą. Pirmiau minėto Ramboll 2015 m. tyrimo medžiagoje nurodytos įvairios tokio pobūdžio taisyklės ir jų paplitimas valstybėse narėse. Vis dėlto prieš darant išvadą, kiek mokesčių taisyklės yra susijusios su agresyvaus mokesčių planavimo praktika, jas reikia vertinti kiekvienu konkrečiu atveju.

4.4. Pastarojo meto ekonominių agresyvaus mokesčių planavimo rodiklių apžvalga

Čia pateikiami naujausi kai kurių pagrindinių ekonominių rodiklių duomenys.

¹³ G 20 / EBPO iniciatyva vykdomame Mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo (BEPS) projekte numatyti tam tikri veiksmai, kuriais kovojama su mokesčių planavimo strategijomis, kai pasinaudojant mokesčių taisyklių spragomis ir neatitikimais pelnas dirbtinai perkeliamas į mažų mokesčių šalis ar teritorijas arba mokesčių netaikančias šalis ar teritorijas, kuriose ekonominės veiklos vykdoma nedaug arba ji visai nevykdoma.

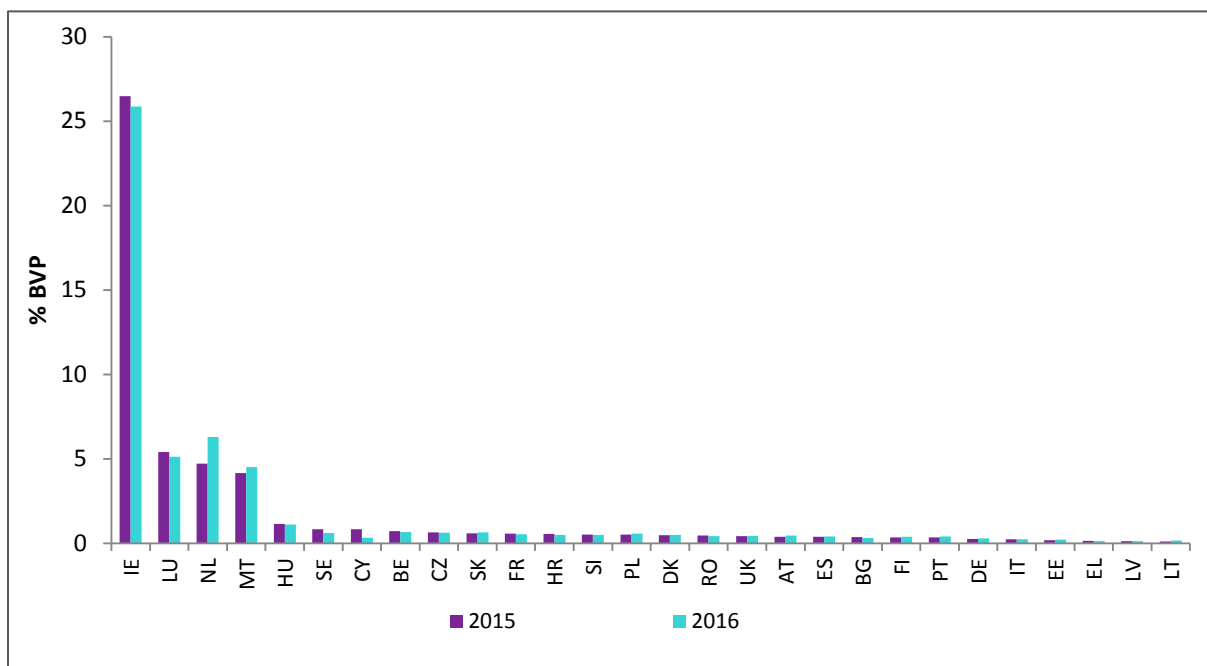
1 diagrama. TUI pozicijos, kaip BVP dalis, 2015 m.

Šaltinis: Europos Komisija (bus pateikta), Eurostatas

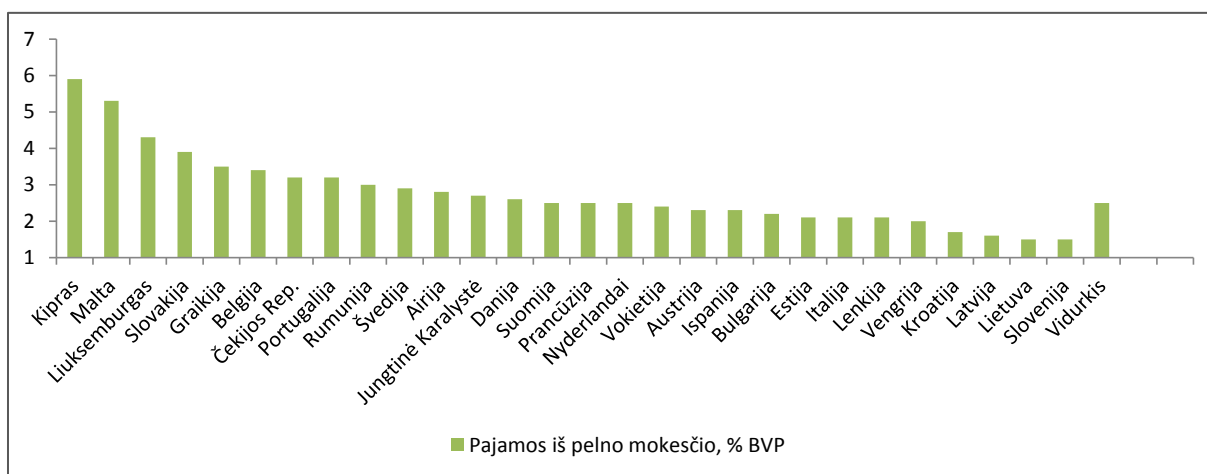
Pastabos. 1) Tiesioginės užsienio investicijos ataskaitą teikiančioje šalyje nurodo užsieniečių investicijas į verslo subjektus, reziduojančius ataskaitą teikiančioje šalyje. Tiesioginės šalies investicijos užsienyje arba tiesioginės investicijos užsienyje nurodo šalyje reziduojančių subjektų investicijas į susijusius verslo subjektus užsienyje. 2) Tiesioginių užsienio investicijų srautas (arba pozicijos) rodo investicijų vertę laikotarpio pabaigoje.

2 diagrama. Sumokėti mokesčiai (debetas) už naudojimąsi intelektine nuosavybe, kaip BVP dalis

Šaltinis: Europos Komisija (bus pateikta), Eurostatas

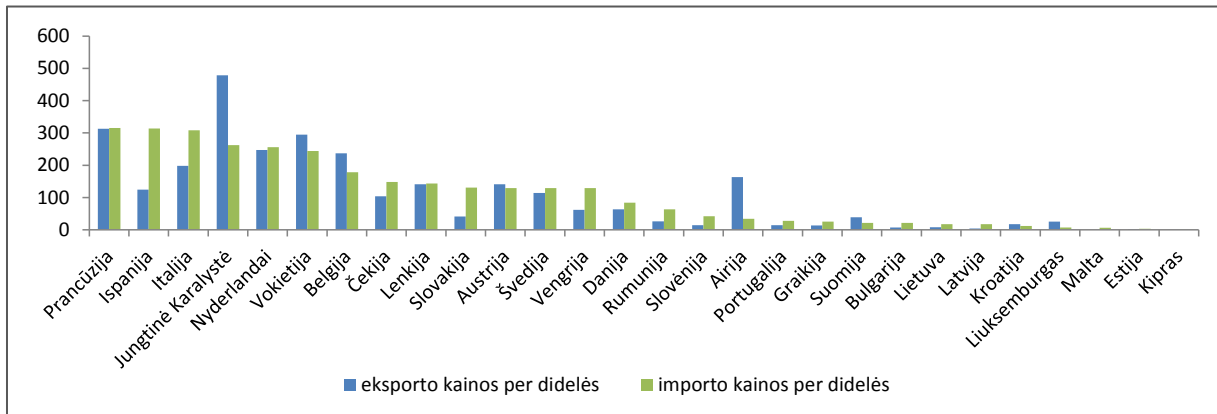
3 diagrama. Pelno mokestis, kaip BVP dalis, 2015 m.

Šaltinis – Europos Komisija (2017).

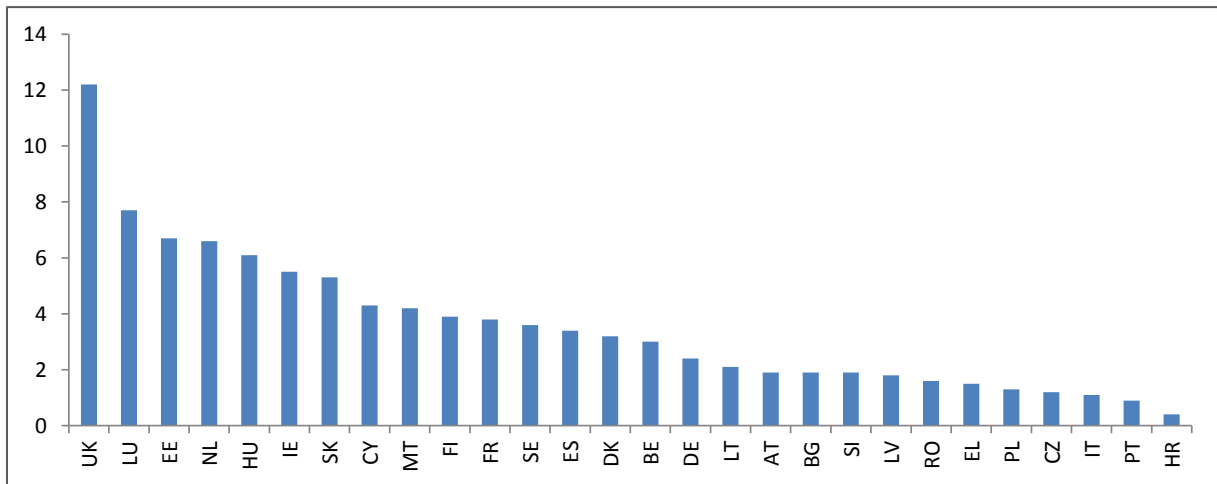

4 diagrama. Dvišalių kainų anomalijos 2015 m.

Šaltinis – IHS (bus pateikta)

5 diagrama. Palankesnių mokesčių sąlygų ieškojimo patrauklumas: centriškumo indeksas

Šaltinis: van't Riet and Lejour (2017), IHS (bus pateikta)

Pastabos. Centriškumo indeksas yra mokesčiniu požiūriu optimalių repatriacijos maršrutų, apimančių atitinkamą šalį, svertinė procentinė BVP dalis.

5. NAUDINGOS NUORODOS

- Dover R., B. Ferrett B., D. Gravino, E. Jones and S. Merler (2015), *Bringing transparency, coordination and convergence to corporate tax policies in the European Union*, Europos Parlamento tyrimų tarnybos užsakymu atliktas tyrimas, 2015.
- Egger, P., W. Eggert and H. Winner (2010), Saving Taxes through Foreign Plant Ownership, *Journal of International Economics*, 81: 99–108.
- Europos Komisija (bus pateikta), *Tax policies in the European Union: 2017 Survey*.
- Europos Komisija (2017), *Taxation Trends in the European Union: 2017*, Edition Luxembourg.
- IHS (bus pateikta), *Aggressive tax planning indicators*.
- EBPO (2015), *Measuring and Monitoring BEPS, Action 11- 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project*, OECD Publishing, Paris.
- Ramboll Management Consulting and Corit Advisory (2015), *Study on Structures of Aggressive Tax Planning and Indicators, Taxation Paper No 61*.
- van't Riet and Lejour (2017), *Optimal Tax Routing: Network Analysis of FDI diversion, CPB Discussion Paper 349*.
- ZEW, Centre For European Economic Research (2016), *The Impact of Tax Planning on Forward-Looking Effective Tax Rates, Taxation Papers No 64*.
- Kovos su mokesčiu vengimu dokumentų rinkinys
http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/company_tax/anti_tax_avoidance/index_en.htm
- Bendra konsoliduotoji pelno mokesčio bazė (BKPMB)
https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/corporate-tax-reform-package_en_en

Data: 2017 11 20